

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра державного управління, документознавства та інформаційної діяльності

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О. А. Лагоднюк
„___” _____ 201 р.

06-14-89

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОСББ
ORGANIZATION OF ACMH ACTIVITIES

(назва навчальної дисципліни)
(name of the discipline)

спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
specialty 281 Public management and administration

спеціалізація Публічне управління та адміністрування
specialization Public management and administration

Розробник: Антонова Світлана Євгеніївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності НУВГП

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності

Протокол від «10» липня 2019 року № 11

Завідувач кафедри державного управління,
документознавства та інформаційної діяльності
«__» _____ 2019 року

І. Л. Сазонець

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Протокол від 10 липня 2019 року № 7

Голова науково-методичної комісії

Е.В. Дробко

«__» _____ 2019 року

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «ОСББ в системі управління житлом: організація та практика» складена для студентів усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня підготовки.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретико-методологічні й практичні аспекти організації та функціонування ОСББ: специфіка й процедура його створення, особливості способів управління спільним майном багатоквартирного будинку, основні поняття управління та діяльності об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, а також найуспішніші практики в сфері управління житлом.

Міждисциплінарні зв'язки: Дисципліна «ОСББ в системі управління житлом: організація та практика» є складовою частиною циклу фундаментальних дисциплін для підготовки студентів всіх спеціальностей НУВГП. Вивчення курсу передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів – «Маркетинг», «Основи менеджменту», «Правознавство», цілеспрямоване засвоєння спеціальної літератури, активну роботу на лекціях і практичних заняттях, виконання науково-дослідницьких та творчих завдань самостійної роботи.

Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

Анотація

Проблеми управління житлом, а саме багатоквартирним будинком, а також забезпечення населення комунальними послугами, їх оплата є одним з питань, які впливають на життєдіяльність майже кожної фізичної особи. Актуальність наукового осмислення цих питань досі визначається пошуком найефективнішого способу управління вищезазначеним об'єктом. Організація ефективного управління багатоквартирним будинком та підготовка до його розумної термомодернізації — ключові завдання, які непокоять кожного мешканця будинку. Якісне управління передбачає ефективне прийняття рішень, раціональне використання коштів, вправний розподіл обов'язків. Такий стан речей дозволить створити конкуренцію на ринку обслуговування житлових будинків, а це, як відомо, сприятиме зниженню вартості послуг і поліпшенню їх якості.

Саме тому, вирішення даних проблеми є важливим і конче необхідним, оскільки вже не один рік знаходиться на вістрі соціального замовлення суспільства.

Ключові слова: багатоквартирний будинок, житло, ефективність, спільне майно, управління.

Abstract

Problems of housing, such as apartment buildings, as well as providing public utility services, their payment is one of the issues that affect the livelihoods of almost every individual. The urgency of scientific reflection on these issues is still determined by the search for the most effective way of managing the aforementioned object. Organization of effective management of apartment house and preparing for his intelligent thermo - key challenges that concern every inhabitant of the house. Good governance implies effective decision-making, rational use of funds, and a good division of responsibilities. Such a state of affairs will allow to create competition in the residential services market, which is known to contribute to lowering the cost of services and improving their quality.

That is why solving this problem is important and absolutely necessary, since it has been on the verge of a social order for a number of years already. Key words:

Key words: apartment building, housing, efficiency, common property, management.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6		Нормативна	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2	Для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»	2 курс	2 курс
		Семестр	
Загальна кількість годин – 180	Рівень вищої освіти: бакалаврський	3	4
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 Самостійної роботи студента – 8,5	Рівень вищої освіти: бакалаврський	32 год.	2
		Практичні, семінарські	
		30 год.	12
		Самостійна робота	
		118 год.	166
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання 34,4% до 65,6%.
- для заочної форми навчання 7,8 % до 92,2 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу «Організація діяльності ОСББ» – засвоєння сутності, структури, сукупності проблем, пов'язаних з управлінням житлом, організаційно-правові аспекти діяльності ОСББ в контексті організації та виконання функцій, пов'язаних із володінням, користуванням і розпорядженням спільним майном багатоквартирного будинку, а також формування знань та придбання навичок щодо особливостей професійного управління житлом.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- засвоєння обсягу знань, який включає законодавчо-нормативне забезпечення у сфері управління спільним майном у багатоквартирному будинку;;
- вивчення способів управління спільним майном, а також процедури створення ОСББ;

- визначення закономірностей формування і функціонування договірних відносин між постачальниками житлово-комунальних послуг та їх споживачами;
- оволодіння основними аспектами послуги з управління спільним майном;
- вироблення навиків з організації управління спільним майном у багатоквартирному будинку.

Відповідно до освітньо-професійної програми з навчальної дисципліни «Управління спільним майном» **студент повинен уміти:**

- засвоїти сучасні досягнення в галузі управління спільним майном у багатоквартирних будинках;
- застосовувати базові управлінські технології;
- визначати основні способи управління спільним майном у багатоквартирних будинках, орієнтуватися в їх перевагах і недоліках;
- проводити моніторинг чинного законодавства з визначених питань;
- здійснювати процедуру створення ОСББ та передачі майна у спільну власність;
- реалізовувати сучасні договірні відносини щодо надання комунальних послуг співвласникам багатоквартирного будинку.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти діяльності ОСББ в системі управління житлом

Тема 1. Поняття ОСББ та мета його створення

Передумови створення ОСББ. Переваги та недоліки ОСББ.

Тема 2. Порядок створення та реєстрації ОСББ

Етапи створення ОСББ. Підготовка проекту статуту ОСББ. Державна реєстрація ОСББ. Права й обов'язки співвласників у разі створення ОСББ. Принципи діяльності ОСББ. Соціально-психологічні аспекти створення ОСББ.

Тема 3. Нормативне регулювання діяльності ОСББ

Чинне законодавство в сфері управління і обслуговування житлового фонду. Характеристика основних нормативно-правових актів щодо діяльності ОСББ. Визначення поняття «управитель». Особливості послуги з управління багатоквартирним будинком. Класифікація житлово-комунальних послуг: сутність та основні відмінності. Відповідальність за утримання багатоквартирного будинку.

Тема 4.. Сутність управління спільним майном у багатоквартирному будинку

Класифікація суб'єктів управління житловим фондом за характером зв'язків між взаємодіючими суб'єктами. Ознаки спільної власності. Права й обов'язки співвласників багатоквартирного будинку щодо утримання спільного майна.

Змістовий модуль 2. Практичні аспекти діяльності ОСББ в системі управління житлом

Тема 5. Форми управління багатоквартирним будинком

Сутність управління багатоквартирним будинком Управління багатоквартирним будинком співвласниками шляхом зборів. Самостійне управління співвласниками. Управління багатоквартирним будинком управителем. ОСББ та управляюча компанія: порівняльний аналіз. Критерії оцінювання для вибору форми управління багатоквартирним.

Тема 6. Передача майна для управління у багатоквартирному будинку та господарська діяльність ОСББ

Способи передачі майна співвласникам для здійснення управління. Процедура передачі майна у спільну власність. Технічне обслуговування та ремонт житлового фонду. Забезпечення членів ОСББ комунальними послугами.

Тема 7. Договірні відносини щодо надання комунальних послуг мешканцям багатоквартирного будинку

Базові моделі договірних відносин щодо надання комунальних послуг у багатоквартирному будинку. Порівняння моделей організації договірних відносин щодо надання комунальних послуг.

Тема 8. Організаційно-фінансові аспекти діяльності ОСББ

Методи, на яких базується облік в ОСББ. Витрати на управління багатоквартирним будинком та доходи ОСББ. Державні програми фінансової підтримки управління спільним майном у багатоквартирних будинках. Державна фінансова допомога в сфері енергозбереження. Місцеві програми підтримки ОСББ

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем змістових модулів	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Усього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1								
Змістовий модуль 1.								
Теоретичні аспекти діяльності ОСББ в системі управління житлом								
Тема 1. Поняття ОСББ та мета його створення	20	4	2	14	22,5	0,5	1	21
Тема 2. Порядок створення та реєстрації ОСББ	23	4	4	15	23	-	2	21
Тема 3. Нормативне регулювання діяльності ОСББ	22	4	4	14	22	-	1	21
Тема 4. Сутність управління спільним майном у багатоквартирному будинку	23	4	4	15	22	-	2	20
Разом за змістовим модулем 1	88	16	14	58	89,5	0,5	6	83

<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> Національний університет Змістовий модуль 2. </div> <div style="text-align: center;">Практичні аспекти діяльності ОСББ в системі управління житлом</div>									
Тема 5. Форми управління багатоквартирним будинком	20	4	4	15	22,5	0,5	1	21	
Тема 6.. Передача майна для управління у багатоквартирному будинку та господарська діяльність ОСББ	22	4	4	15	23,5	0,5	2	21	
Тема 7. Договірні відносини щодо надання комунальних послуг мешканцям багатоквартирного будинку	22	4	4	15	23,5	0,5	2	21	
Тема 8. Організаційно-фінансові аспекти діяльності ОСББ	20	4	4	15	21	-	1	20	
Разом за змістовим модулем 2	104	16	16	60	90,5	1,5	6	83	
Усього годин	180	32	30	118	180	2	12	166	

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	2	3	4
1.	Тема 1. Поняття ОСББ та мета його створення	2	1
2.	Тема 2. Порядок створення та реєстрації ОСББ	4	2
3.	Тема 3. Нормативне регулювання діяльності ОСББ.	4	1
4.	Тема 4. Сутність управління спільним майном у багатоквартирному будинку	4	2
5.	Тема 5. Форми управління багатоквартирним будинком	4	1
6.	Тема 6.. Передача майна для управління у багатоквартирному будинку та господарська діяльність ОСББ	4	2
7.	Тема 7. Договірні відносини щодо надання комунальних послуг мешканцям багатоквартирного будинку	4	2

1	національний університет	2	3	4
8.	Тема 8. Організаційно-фінансові аспекти діяльності ОСББ		4	1
Всього			30	12

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів:

- денної форми навчання:

30 годин – підготовка до аудиторних занять;

30 годин – підготовка до контрольних заходів;

58 годин - опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях.

Усього: 118 год.

- заочної форми навчання:

60 годин – підготовка до контрольних заходів;

106 годин - опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях.

Усього: 166 год.

6.1 Завдання для самостійної роботи

Звіти про самостійну роботу не надаються.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	2	3	4
1.	Досвід організації управління житлом Управлінські компанії та особливості їх залучення до управління житловим будинком.	14	21
2.	Недоліки законодавства в сфері діяльності ОСББ Правове регулювання процедури прийняття рішення в ОСББ.	15	21
3.	Відшкодування пільг та субсидій для ОСББ	14	21
4.	Роль ОСББ у впровадженні енергоефективних заходів.	15	20
5.	Історичні передумови організації належного утримання житла в Україні. Ресурсне забезпечення управління спільним майном багатоквартирного будинку.	15	21
6.	Реформа управління багатоквартирним будинком.	15	21

7.	Управитель і ОСББ: основні моменти договірних відносин.	15	21
8.	ОСББ і Інтернет провайдери ОСББ як колективний споживач комунальних послуг	15	20
Всього		118	166

7. Методи навчання

Вивчення дисципліни досягається інформаційним, ілюстративним та проблемним методами навчання.

Лекції супроводжуються демонстрацією схем, таблиць з мультимедійним супроводом. На практичних заняттях розглядаються та розв'язуються задачі, наближені до реальних ситуацій:

- використовується роздатковий матеріал (наочність) для формування у студентів системного мислення, розвитку пам'яті;
- проводиться дискусійне обговорення проблемних питань;
- задаються провокаційні питання.

Навчання супроводжується опрацюванням нормативної, навчальної літератури, а також періодичних видань.

При викладанні навчальної дисципліни для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як: «проблемні» лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, кейс-метод, метод мозкового штурму, метод вільних асоціацій, метод обговорення тематичних зображень, метод "переваги та недоліки", метод "Робота в мережі", ділові ігри.

«Проблемні» лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, який не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздаванням студентам під час лекції друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу і характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, за звичай, як частина заняття-дослідження. На початку проведення міні-лекції за вказаними темами лектор акцентує увагу студентів на необхідності представити викладений лекційний матеріал у так званому структурно-логічному вигляді. На розгляд виносяться питання, які зафіксовані у плані лекцій, але викладаються вони стисло.

Робота в малих групах дає змогу структурувати лекційні або практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування. Після висвітлення проблеми (при використанні «проблемних» лекцій) або стислого викладання

матеріалу (при використанні міні-лекцій) студентам пропонується об'єднуватися у групи по 5 – 6 осіб і презентувати наприкінці заняття своє бачення та сприйняття матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань. Однією з позитивних рис презентації та її переваг за умови використання в навчальному процесі є обмін досвідом, який здобули студенти під час роботи в певній малій групі.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників щодо даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки и висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Ділові та рольові ігри – форма активізації студентів, внаслідок якої вони задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації в ролі безпосередніх учасників подій.

Обговорення тематичних зображень дає змогу візуально сприймати інформацію, сприяє розвитку асоціативного мислення та кращому засвоєнню матеріалу.

При викладанні навчальної дисципліни «Бізнес-моделі міжнародної компанії» застосовується слайдова презентація (у програмі «Microsoft Power Point»), роздатковий матеріал, ілюстраційні матеріали та графічні схеми.

На практичних заняттях застосовуються:

- ситуаційні завдання;
- кооперативне навчання (робота за методом малих груп);
- моделюючі вправи;
- роздатковий матеріал для виконання графоаналітичних вправ.

8. Методи контролю

Оцінювання завдань поточного контролю проводиться з розрахунку від 0 до 100 балів.

Основними методами оцінювання є аналіз усних відповідей, виконання практичних задач, тестування, перевірка письмових завдань.

Оцінювання виконаних завдань, у тому числі творчого характеру, здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота								Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	40	100
12	13	12	13	12	13	12	13		

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
90–100	відмінно
82–89	добре
74–81	
64–73	задовільно
60–63	
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Організація діяльності ОСББ» включає:

- Опорний конспект лекцій (у електронному і паперовому носіїві) по всіх темах курсу, у тому числі і для самостійного вивчення.
- Пакети тестових завдань по кожній темі і в цілому по всьому курсу дисципліни.
- Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/6912/>.
- Антонова С.Є. Методичні вказівки для практичних занять з дисципліни «ОСББ в системі управління житлом: організація та практика» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня усіх спеціальностей НУВГП денної та заочної форм навчання. Рівне: НУВГП. 2018. 17 с. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/12880/1/06-14-20%20%281%29.pdf>.
- Антонова С.Є. Методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни «ОСББ в системі управління житлом: організація та практика» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня усіх спеціальностей НУВГП денної та заочної форм навчання. Рівне: НУВГП. 2018. 12 с. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/12882/1/06-14-21%20%281%29.pdf>.

11. Рекомендована література Базова

1. Путівник молодого ОСББ: Основи розумного управління будинком та проведення комплексної термомодернізації/ Осипчук М та ін. URL: <https://thermomodernisation.org/wp-content/uploads/2018/03/Putivnyk-osbb.pdf> (дата звернення 26.06.2018).

2. Когут Г., Литвин В., Осипчук М., Сабатюк Ю, Саук А. ОСББ: від створення до розвитку: практичний посібник. Київ. 2017. URL: <http://osbb.dniprorada.gov.ua/vendor/elfinder/files/%D0%9E%D0%A1%D0%91%D0%91.%20%D0%92%D1%96%D0%B4%20%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B4%D0%BE%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83.pdf> (дата звернення 25.06.2018).

Допоміжна

1. Марценко Н. Проблеми управління об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків. ОСББ: досвід, виклики, перспективи: зб. Матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції ТНТУ імені Івана Пулюя. Тернопіль. URL: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/19498/2/OSBB_2017_Martsenko_N-The_condominium_management_22-23.pdf (дата звернення 23.06.2018).

2. Єлькіна М. Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку про ОСББ і про досвід управління в житлово-будівельних кооперативах. МЕН, №5. 2015. Ст.1-21. URL: yurradnik.com.ua/wp-content/uploads/2015/10/men05_2015_c130 (дата звернення 25.06.2018).

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Верховна Рада України, законодавство України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/a#Find> (дата звернення 25.06.2018).

2/ Офіційний Web-сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>.

2. Офіційний Web-сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/> (дата звернення 25.06.2018).

3. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 25.06.2018).

4. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/> (дата звернення 25.06.2018).

5. Наукова бібліотека Східноукраїнського національного університету імені Даля. URL: <http://www.library.snu.edu.ua> (дата звернення 25.06.2018).

6. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, пл. Короленка, 6). URL: <http://libr.rv.ua/> (дата звернення 25.06.2018).

7. Рівненська централізована бібліотечна система (Київська, 44, Рівне URL: <https://www.facebook.com/cbs.rivne/> (дата звернення 25.06.2018).

8. Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку: Закон України від 29.11.2001 р. №2866-III (в редакції від 16 жовтня 2012 року N5459-VI). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2866-14> (дата звернення 25.06.2018).

9. Про приватизацію державного житлового фонду: Закон України від

19.06.1992 р. №2482-ХІІ, редакція від 8 вересня 2011 року N3716-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2482-12> (дата звернення 25.06.2018).

10. Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку: Закон України від № 2189-VIII від 09.11.2017. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/417-19> (дата звернення 25.06.2018).

11. Про житлово-комунальні послуги: Закон України від 24.06.2004 р. (в редакції від 9 листопада 2017 року). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2189-19> (дата звернення 25.06.2018).

12. Порядок державної реєстрації об'єднань співвласників багатоквартирного будинку №1521, затверджений постановою Кабінету Міністрів України «Про реалізацію Закону України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку» від 11.10.2002 р. №1521. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1521-2002-%D0%BF> (дата звернення 25.06.2018).

13. Про затвердження Типового договору про надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій: Постанова Кабінету Міністрів N529 від 20 травня 2009 р., в редакції від 1 червня 2011 року згідно постанови КМУ N869. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/529-2009-%D0%BF> (дата звернення 25.06.2018).

14. Про затвердження Типового статуту об'єднання співвласників багатоквартирного будинку та Типового договору відносно власників житлових і нежитлових приміщень та управителя: Наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 27 серпня 2003 року N141 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1155-03> (дата звернення 25.06.2018).

15. Про затвердження Правил управління будинком, спорудою, житловим комплексом або комплексом будинків і споруд: Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 02.02.2009 р. №13. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0377-09> (дата звернення 25.06.2018).

16. Про затвердження Порядку визначення виконавця житлово-комунальних послуг у житловому фонді: Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 25.04.2005 р. №60. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0541-05> (дата звернення 25.06.2018).

17. Цифровий репозиторій ХНУМГ ім. О. М. Бекетова. URL: <http://eprints.kname.edu.ua/> (дата звернення 25.06.2018).

18. Цифровий репозиторій Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/568>.

19. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL: http://nuwm.edu.ua/MySql/page_lib.php (дата звернення 25.06.2018).